

Dijalogom do Hrvatske mreže za društveno poduzetništvo

SMJERNICE ZA RAZVOJ JAVNIH POLITIKA – KOMUNIKACIJSKI KANALI DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA I NOSITELJA JAVNIH POLITIKA TE INSTITUTI POTPORE

Sanja Maleković, Ivana Keser, IRMO

SUDJELOVANJEM NA RADIONICI SUDIONICI RADIONICE PRISTAJU NA FOTOGRAFIRANJE I SNIMANJE U SVRHU PROVOĐENJA PROJEKTA

Izjava o zaštiti podataka

Sudionici su upoznati da se njihovi podaci koriste isključivo u svrhu tekućeg rada CENTRA ZA RURALNI RAZVOJ CERURA HR, a na temelju Uredbi 1303/2013, 1305/2013, 1306/2013, 808/2014, 809/2014, 907/2014 i 834/2014, u skladu s propisima koji uređuju zaštitu osobnih podataka, posebno Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. Travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka).

Sadržaj izlaganja

1. METODOLOŠKI OKVIR ZA IZRADU SMJERNICA
2. OSNOVA ZA SAGLEDAVANJE KOMUNIKACIJSKIH KANALA DP I NOSITELJA JAVNIH POLITIKE TE INSTITUTI POTPORE (**DALJE: KK DP**)
3. PRIMJENA QUADRUPLE HELIX MODELA
4. VREDNOVANJE POLITIKE DRUŠTVENOG PODUZETNŠTVA
5. REZULTATI PROVEDENIH FOKUSNIH GRUPA I ANKETE
6. OTVORENA PITANJA VEZANA ZA OSNAŽIVANJE KOMUNIKACIJSKIH KANALA
7. SMJERNICE ZA RAZVOJ KOMUNIKACIJSKIH KANALA DP I NOSITELJA JAVNIH POLITIKA TE INSTITUTI POTPORE

Smjernice za razvoj javnih politika za društveno poduzetništvo

- društveno poduzetništvo u poljoprivredi
- zakonodavni okvir i društveno poduzetništvo
- državna imovina u funkciji razvoja društvenog poduzetništva
- društveno poduzetništvo, ranjive skupine i socijalne usluge
- društveno poduzetništvo i obrazovni sustav
- porezna politika i društveno poduzetništvo
- društveno poduzetništvo i mladi
- **KOMUNIKACIJSKI KANALI DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA I NOSITELJA JAVNIH POLITIKA TE INSTITUTI POTPORE**

1. METODOLOŠKI OKVIR ZA IZRADU SMJERNICA

DESK RESEARCH:

- STUDIJA – STRATEGIJA DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTA – GDJE SMO
- NAKNADNI DESK RESEARCH
- INTERVJUI

REZULTATI TERENSKOG DIJELA ISTRAŽIVANJA

GRUPIRANJE POTREBA U KLJUČNE SMJERNICE

**PRIMJENA PRISTUPA STRATEŠOG PLANIRANJA UZ UVAŽAVANJE NAČELA KONCENTRACIJE I
PRIORITIZACIJE**

2. OSNOVA ZA SAGLEDAVANJE KOMUNIKACIJSKIH KANALA DP I NOSITELJA JAVNIH POLITIKA TE INSTITUTI POTPORE

2. OSNOVA ZA SAGLEDAVANJE KOMUNIKACIJSKIH KANALA DP I NOSITELJA JAVNIH POLITIKA TE INSTITUTI POTPORE (DALJE: KK DP) (1)

- Prilikom razmatanja komunikacijskih kanala DP nameću se dva pitanja:
 - Što možemo naučiti iz dosadašnjeg tijeka DP u RH kao i iz iskustava drugih zemalja koje su ostvarile značajnije rezultate u segmentu DP?.
 - Nadovezano, koje je preporuke moguće izdvojiti iz lekcija naučenih iz HR i inozemnog iskustva, usmjerenih na iniciranje bitnih promjena u razvojnom i strateškom promišljanju kao osnove za **policy djelovanje** usmjereno na unapređenje razvoja DP u RH?
- **Neizostavni ključni dionici** : MRMS, MINGOR, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, Centri za socijalnu skrb, Hrvatski zavod za zapošljavanje, lokalne vlasti te županijske razvojne agencije, županijski uredi, HAMAG-BICRO) i dr..
- Ukoliko se razmatra EU praksa, upravo **lokalna i regionalna razina** bi trebale imati daleko istaknutiju ulogu u podržavanju DP

...OSNOVA ZA SAGLEDAVANJE KOMUNIKACIJSKIH KANALA DP (2)

- Optimalni KK DP najuže su vezani za pristup razvojnom upravljanju, tj. vladavini, i to na svim razinama.
- Rezultati djelovanja DP će ovisiti o djelotvornosti i učinkovitosti upravljanja
- među ostalim, ona je rezultat uspješne **horizontalne i vertikalne koordinacije (vidljivo ograničenje u RH!)** .
- Neophodan je **odmak od centraliziranog i pretjerano administriranog pristupa.**

...OSNOVA ZA SAGLEDAVANJE KOMUNIKACIJSKIH KANALA DP (3)

INTEGRIRANI, MULTISEKTORSKI PRISTUP prilikom sagledavanja mogućnosti za osnaživanje KK DP – on u RH nije vidljiv!

- onemogućena je sinergija, te komplementarnost, tj. međusektorski osnažujući utjecaj prilikom provedbe mjera nadovezanih politika na DP (regionalna, socijalna, poljoprivredna, gospodarska, demografska, okolišna, obrazovna, turizam, kultura, zdravstvo...)
- neshvaćanje značaja pristupa sagledavanju razvoja DP jedan je od razloga slabog korištenja razvojnog potencijala sektora
- osnaženi KK - značajni za rušenje „silosa“ među sektorima
- primjena pristupa - neizvediva u odsutnosti učinkovite i djelotvorne suradnje svih nadovezanih tijela i dionika

...OSNOVA ZA SAGLEDAVANJE KOMUNIKACIJSKIH KANALA DP (4)

Pristup razvoju odozdo

- ističe drugačiju, angažiraniju ulogu lokalne i regionalne razine kao i važnost lokalnih razvojnih resursa – ljudskih, lokalnog znanja, lokalno iniciranih projekata, lokalne „uključenosti“ i lokalnog koordiniranja relevantnih projekata
- prioritetan značaj se pridaje lok. zajednici, lok. razvojnim inicijativama, lok. akterima te njihovoj suradnji
- koncept posebno naglašava **važnost nematerijalnih čimbenika** razvoja poput:
 - **umreženosti** lokalnih dionika i poduzetnika,
 - važnosti njihova međusobnog **povjerenja, otvorenosti i spremnosti na suradnju,**
 - njihovom zajedničkom sustavu vrijednosti i normi ponašanja, kulturnom naslijeđu i drugim čimbenicima, a koji se mogu povezati s pojmovima društvenog kapitala i kapitalom odnosa

...OSNOVA ZA SAGLEDAVANJE KOMUNIKACIJSKIH KANALA DP (5)

- to podrazumijeva **nužnost razvoja novih oblika vladavine**
 - utemeljenih na uključenosti i povezanosti svih relevantnih društvenih dionika u svrhu postizanja osiguravanja korisnosti za sve članove lokalne/regionalne zajednice
 - uz drugačije sagledavanje pristupa upravljanju ne samo sa centralne, već **naglašeno i sa regionalne i lokalne razine**

Važnost sudjelovanja lokalne zajednice u odlučivanju naglašava i naš prepoznat ključni razvojni akter, Milan Medić (LAG Vallis Colapis, predsjednik LHM)

Unatoč svemu...

...OGRANIČENJA ZA RAZVOJ DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA NA RAZINI ŽUPANIJA RELEVANTNA ZA KK DP (1)

- slaba koordinacija, praćenje i rješavanje potreba/izazova DP
- slaba suradnja županijskih dionika sa akademskom zajednicom, gospodarstvom, ali i sa JLPS i nacionalnom razinom vezano za rješavanje razvojnih ograničenja
- slabi institucionalni kapaciteti (nedovoljno poznavanje problema s kojima su suočeni DP te način njihova rješavanja)
- inertnost dionika vezano za organiziranje rasprava te promišljanje daljnjeg razvoja DP sa društvenim poduzetnicima, stručnjacima i drugim akterima

...OGRANIČENJA ZA RAZVOJ DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA NA RAZINI ŽUPANIJA RELEVANTNA ZA KK DP (2)

- slaba suradnja OCD (pogotovo s onima iz drugih Županija te inozemstva)
- nedovoljno praćenje vanjskih iskustava te povezivanje sa OCD/DP iz EU zemalja
- umrežavanje slabo razvijeno
- niska razina suradnje dionika reflektirana u slaboj vidljivost koncepta DP

POSLEDIČNO, SLABO PREPOZNAT ZNAČAJ DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA ZA DRUŠTVENI I GOSPODARSKI RAZVOJ

..... OGRANIČENJA ZA RAZVOJ DP NA RAZINI ŽUPANIJA - RELEVANTNA ZA KK DP (3)

- Spomenuta ograničenja nameću potrebu iznalaženja rješenja vezano za KK DP
- Županije, kao i JLS, imaju vrlo značajnu ulogu u osnaživanju DP - i potrebno ih je podržati u realizaciji vlastitih mjera kroz vlastite potporne institucije kao i one sa centralne razine
- Značajne su u promoviranju koncepta CLLD (razvoj potaknut od strane lokalne zajednice) koji se izuzetno podupire kroz LEADER program

..... OGRANIČENJA ZA RAZVOJ DP NA RAZINI ŽUPANIJA - RELEVANTNA ZA KK DP (4)

- regionalne i lokalne razvojne agencije i sl. - bitna uloga prilikom pružanja potpore DP
 - rješavanje problema sa prezahtjevnom i nerazumljivom administracijom;
 - postizanjem održivosti rezultata projekata i dr.

- naglašena važnost participativnog pristupa - angažiranje ključnih aktera, samih DP, članova lokalne zajednice kako bi se omogućio sustavni protok informacija, zajedničko promišljanje rješenja i uključenost svih grupacija građana na koje se projekti koji se pokreću odnose

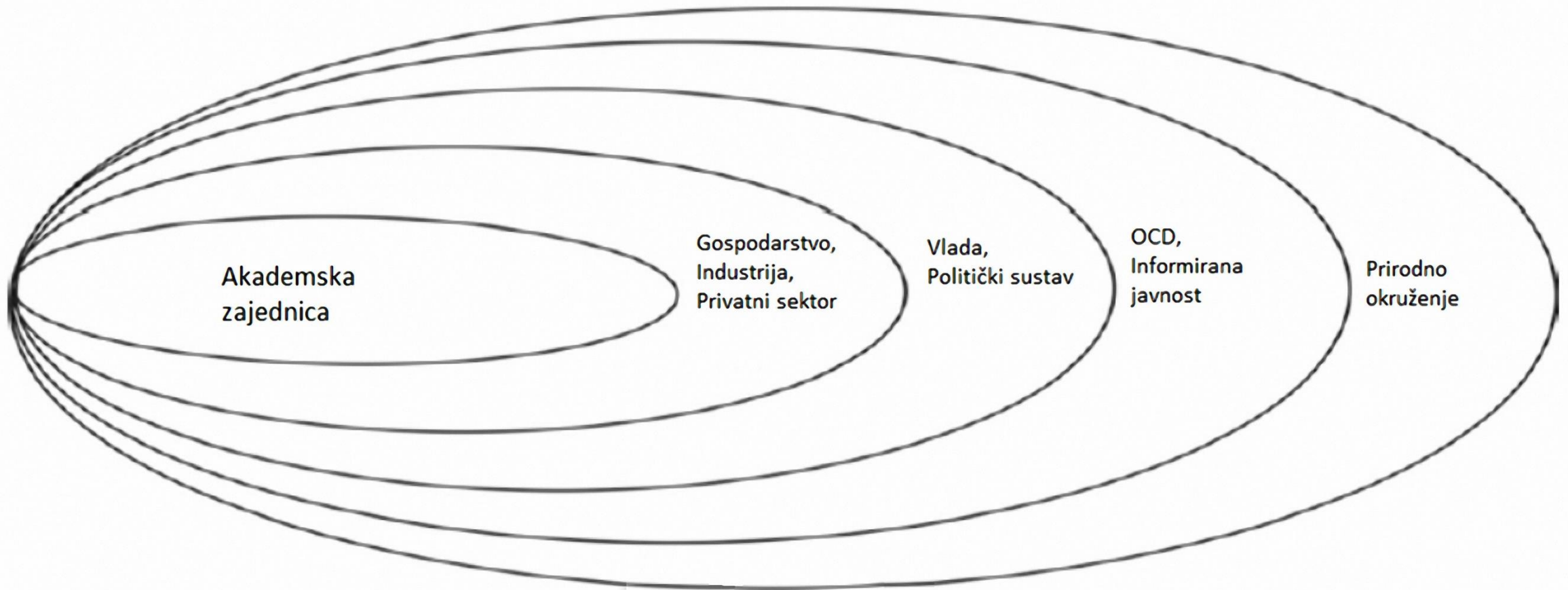
- teško je bilo što pokretati ili promijeniti u društvu u odsustvu podrške sa nižih razina te **bliske suradnje javnog, privatnog i civilnog sektora, /ključno za kompleksne projekte/**

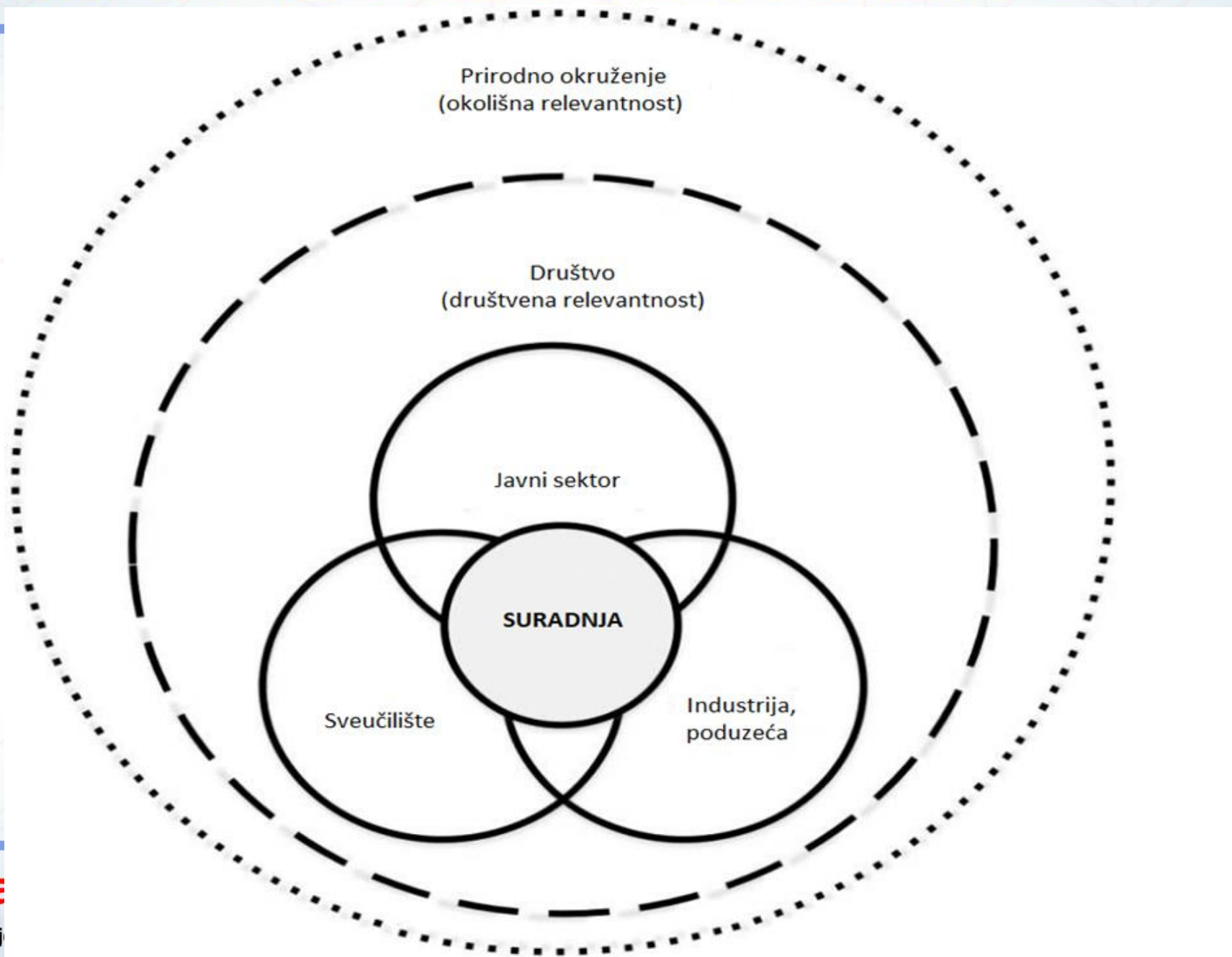
3. PRIMJENA QUADRUPLE HELIX MODELA (1)

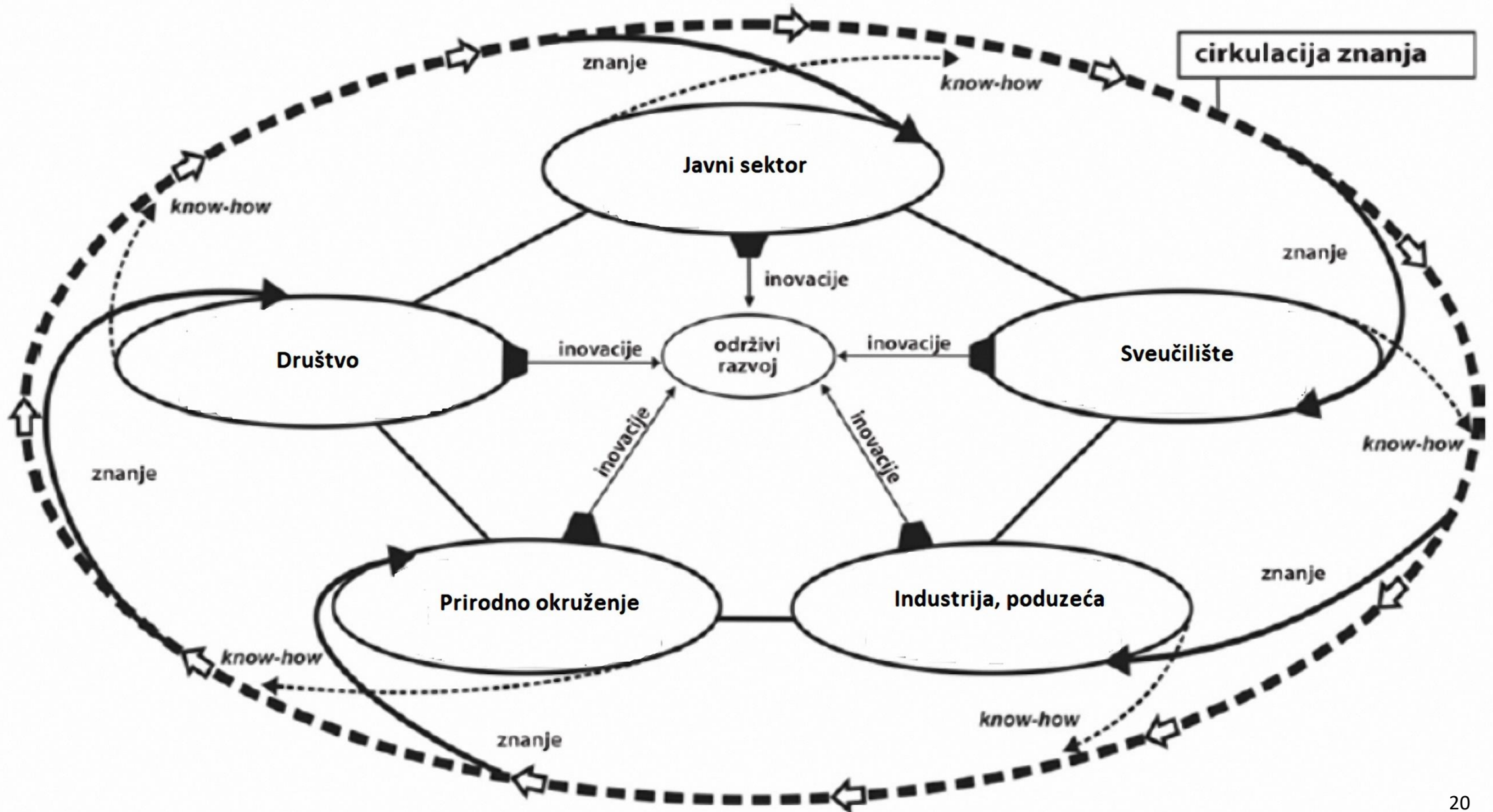
→ za osnaživanje komunikacijskih kanala DP i nositelja javne politike u tom je smislu značajna djelotvorna i učinkovita primjena *quadruple helix* modela.

- Suradnja ključnih sastavnica modela je izuzetno slabo razvijena u RH.
- Gdje je *quintuple helix* model? – naša radionica iz svibnja 2021.?
- Bolja koordinacija, kontinuirana sustavna suradnja svih spomenutih bi u dugoročnijem razdoblju zasigurno rezultirala optimalnijim iskorištavanjem postojećih te stvaranjem novih KK.
- Podsjetnici na „helixe“ i njihove međudnose

Quadruple helix model sa vidljivim petim helixom – prirodno okruženje (*quintuple helix*)

...PRIMJENA QUADRUPLE HELIX MODELA (5)

- **Ključna je upravo uloga OCD - kao jednog od helixa**
- **Vežano za KK DP, uz ostalo ključna im je uloga u sljedećem:**
 - poboljšanju kvalitete propisa i javnih usluga te pružanje novih usluga za korisnike
 - iznalaženju inovativnih rješenja sljedom njihove stručnosti, dugogodišnjeg iskustva te vještina
 - podjeli odgovornosti prilikom donošenja odluka
 - osiguravanju naglašenije otvorenosti, transparentnosti i odgovornost nositelja javnih politika
 - izgradnji povjerenja u institucije vlasti
 - informiranju i osvještavanju javnosti o pojedinim razvojnim problemima
 - zagovaranju kod nadležnih nositelja javnih politika

4. VREDNOVANJE POLITIKE DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA

4. VREDNOVANJE POLITIKE DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA (1)

Vrednovanje Strategije razvoja DP u RH za razdoblje od 2015. do 2020.

Izdvojene preporuke po pojedinim evaluacijskim kriterijima, ključne kada je riječ o KK DP

Relevantnost

- **Definiranje uloge ključnih institucija** - MRMS, MINGOR, MG, Ministarstva hrvatskih branitelja i drugih institucija (npr.: HAVOR, HAMAG-BICRO) na način da se jasno definiraju njihove uloge i odgovornosti unutar različitih OP-ova za novo programsko razdoblje.
- Institucija koja će biti nadležna za razvoj DP **treba inicirati proces izrade i usvajanja općeg zakona o DP** te **prioritetno treba razviti službenu evidenciju društvenih poduzeća.**
- **Osnivanje Savjeta za razvoj društvenog poduzetništva.**

...VREDNOVANJE POLITIKE DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA (2)

...Izdvojene preporuke po pojedinim evaluacijskim kriterijima, ključne kada je riječ o KK DP

Efektivnost

- Razvoj institucionalnog, strateškog i zakonodavnog okvira - **Proces treba predvoditi strukturna jedinica u okviru institucije nadležne za razvoj DP**
- Jačanje vidljivost i razumijevanja pojma društvenog poduzetništva (**primjerice, kroz financiranje specifičnih kampanja, promociju društveno odgovorne javne nabave od strane MINGOR-a, osiguravanje nagrada za najuspješnija DP te kroz medijske projekte**)

...VREDNOVANJE POLITIKE DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA (3)

.....Izdvojene preporuke po pojedinim evaluacijskim kriterijima, ključne kada je riječ o KK DP

Učinak

- **razviti jasne strateške smjernice razvoja svih elemenata ekosustava DP:**
 - poticajan zakonodavni okvir,
 - učinkovite javne institucije i privatne organizacije kao stupove nefinancijske podrške,
 - definirane inovativne i postojeće oblike financijske podrške,
 - kontinuirana istraživanja i statističko praćenje razvoja DP,
 - mjerenje utjecaja i promociju DP.

5. REZULTATI PROVEDENIH FOKUSNIH GRUPA I ANKETE

5. REZULTATI PROVEDENIH FOKUSNIH GRUPA (1) (6 fokusnih grupa, 51 sudionika)

- 22 sudionika smatra da je postojeće stanje vezano za Komunikacijske kanale DP i nositelje javnih politika te institute potpore loše, odnosno da se ne prodire dovoljno do ciljnih skupina
- 8 sudionika nije uopće upoznato sa postojećim stanjem
- 7 sudionika kao dobru stranu navode načelnu komunikaciju i razmjenu mišljenja
- **10 sudionika ocjenjuje vrlo pozitivno rad i ulogu OCD-a koje svojim aktivnostima promiču DP kod građana i doprinose ostvarivanju određenih društvenih i ekoloških ciljeva**
- veliki broj sudionika kao prijedloge za poboljšanje komunikacijskih kanala navodi kako je **potrebno organizirati veći broj sastanaka, radionica i seminara na ovu temu gdje bi budući korisnici došli do novih saznanja te intenzivnije koristiti društvene mreže i nove tehnologije**

...REZULTATI PROVEDENIH FOKUSNIH GRUPA (2)

- temeljem osobnih iskustava, njih 31 je navelo kao primjer najbolje prakse projekte sufinancirane iz ESF-a gdje se **putem projektnog elementa promidžba i vidljivost promiče DP i aktivnosti projekta (radionice, konferencije, okrugle stolove, tv i radio emisije, priopćenja, konferencije za medije, intervjui, letci, brošure)**
- njih 32 nije upoznato s kapacitetima za postizane djelotvornih i učinkovitih komunikacijskih kanala te provedbu javnih politika relevantnih za DP, njih 11 smatra da nisu dostatni kapaciteti kao što je znanje i iskustvo u DP, a s druge strane 7 sudionika smatra da su dostatni kapaciteti za uspješno djelovanje KK kao što su broj angažiranih, znanje i iskustvo

REZULTATI PROVEDENE ANKETE

„Strateški okvir za razvoj DP“ (526 sudionika)

- 98,29% sudionika smatra da tijela državne/javne uprave ne potiču razvoj DP-a, kao što to ne čine niti institucije na županijskoj razini te JLS-ovi
- istovremeno, razina suradnje s drugim poduzetnicima je izrazito visoka, čak 99,43% sudionika razvija različite oblike suradnje, međutim 430 sudionika suradnju ocjenjuju lošom, dok svega njih 12 suradnju ocjenjuje izvrsnom
- nastavno na nisku razinu podrške od strane državnih, županijskih i lokalnih tijela, ipak kada je riječ o suradnji s tim tijelima veliki broj ispitanika, njih 99,24% , ostvaruje različite oblike suradnje, a najrazvijenija je suradnja s LAG-ovima (60,65%), a najslabija je s konzultantskim firmama (3,23%)

6. OTVORENA PITANJA VEZANA ZA OSNAŽIVANJE KK DP (1)

Nakon sagledavanja nalaza temeljem realiziranog istraživanja, nameće se niz pitanja:

- KAKO KORISTITI I NA KOJI NAČIN OSNAŽIVATI na najbolji mogući način DP u svrhu jačanja lokalnog i regionalnog razvojnog potencijala?
- KAKO POSTIĆI da subjekti iz 4 uzvojnice/*helixa quadruple helix modela* (bolju koordinaciju, s najmanjim utroškom resursa, optimalnim rezultatima za sve uključene)?
- Na koji način uključiti sve bitne predstavnike lokalne zajednici u promicanje razvoja DP?
- KAKO lokalne i regionalne dionike i javna tijela angažirati i osnažiti u njihovom podupiranju DP?
- KAKO na djelotvoran i učinkovit način osigurani primjenu integriranog i održivog pristupa razvoju ?

...OTVORENA PITANJA VEZANA ZA OSNAŽIVANJE KK DP (2)

- KAKO pospješiti participativno upravljanje i osigurati da ono postane uvriježena praksa?
- KAKO osigurati uspješnu i promptnu primjenu preporuka Vrednovanja Strategije DP u segmentu koji se dotiču KK DP?
- KAKO uključiti uspješnije i intenzivnije akademsku zajednicu u podupiranju razvoja DP?
- Kojim institutima potpore osigurati održivost rezultata projekata?

KAKO ISKORISTITI DP U SVRHU UBLAŽAVANJA NEKIH OD KLJUČNIH OGRANIČENJA U RAZVOJU LOKALNE ZAJEDNICE? TE NA KOJI NAČIN UKLJUČITI I KOORDINIRATI KLJUČNE DIONIKE I AKTERE NA SVIM RAZINAMA TE POSPJEŠITI KK DP?

7. SMJERNICE ZA RAZVOJ KOMUNIKACIJSKIH KANALA DRUŠTVENOG PODUZETNIŠTVA I NOSITELJA JAVNIH POLITIKA TE INSTITUTI POTPORE

SMJERNICE ZA RAZVOJ KOMUNIKACIJSKIH KANALA (1)

A) Institucionalni razvoj i podizanje kvalitete upravljanja

- revidirati ili izraditi novu Strategiju za razdoblje do 2027. g. značaj dati KK DP (uključivati DP u radne skupine i savjetodavna tijela).
- postupiti po preporukama evaluatora realiziranog vrednovanja Strategije razvoja DP.
- DP isticati u strateškim razvojnim programima svih javnih politika koje se dotiču sektora DP - nužno postizanje međusobne komplementarnosti mjera tih politika te primjena integriranog pristup prilikom sagledavanja daljnjeg razvoja DP.
- uspostaviti djelotvornu i učinkovitu koordinaciju tijela angažiranih oko pitanja DP uključujući relevantna Ministarstva te Nacionalnu zakladu za razvoj civilnog društva.

...SMJERNICE ZA RAZVOJ KOMUNIKACIJSKIH KANALA (2)

A) ...Institucionalni razvoj i podizanje kvalitete upravljanja

- uspostavljanje djelotvornog *quadruple helix* modela
- jačati horizontalnu suradnju na razini JLPS te angažiranost i podršku institucija na reg. i lok. razini
- **proučavati i uvoditi nove oblike vladavine** koji naglašavaju ulogu društvenih poduzetnika i samih građana te omogućavaju društvenim poduzetnicima da **utječu na lokalno donošenje odluka (osnaživanje pristupa razvoju odozdo..., CLLD pristupa)**
- osiguravanje uključivog, participativnog donošenja odluka

...SMJERNICE ZA RAZVOJ KOMUNIKACIJSKIH KANALA (3)

B) rješavanje ključnih ograničenja putem specifičnih mjera potpore

- snažnija podrška **procesu umrežavanja**
- **jačati uloga medija**, radi podizanja vidljivosti, svijesti i znanja (sustavno informiranje svih dionika, uključujući i gradove, komore, potporne institucije i banke te druge od interesa za DP)
- **organizacija tribina i okruglih stolova**, uz praćenje rezultata realiziranih aktivnosti i projekata DP
- **jačanje kompetencija i znanja** te osnaživanje uloge ključnih dionika uključujući Nac. Zakladu za razvoj civilno društva
- **Potpورا daljnjem radu i osnaživanje mreže stvorene u okviru ovog projekta**

...SMJERNICE ZA RAZVOJ KOMUNIKACIJSKIH KANALA (4)

C) Jačati ulogu znanstvene zajednice i stručnjaka

- osnaživati suradnju DP sa akademskom zajednicom (zajednički projekti)
- pred znanstvenom je zajednicom zadatak da zagovara i predloži smjernice za uvođenje i realizaciju obrazloženih koncepata participativne, integrirane i održive vladavine (značajno podizanje svijesti o značaju „kapitala odnosa“) te da promiče vrijednosti društvenog poduzetništva među ključnim donositeljima odluka i dionicima
- jačati promoviranje koncepta socijalne ekonomije i socijalnog kapitala

HVALA NA POZORNOSTI!

POVEZANOST

PARTICIPACIJA

INOVACIJE